

KARDEŞ KISKANÇLIĞI

Kıskançlık, kişinin sahip olduklarını paylaşamama duygusudur. Kıskançlık var olanı kaybetme korkusudur. Bireyin özel oluşunu, biricik ve tek oluşunu tehdit eden bir başkası ortaya çıktığında harekete geçen bu duygu.Çocuklar; duygularını en saf ve en doğal haliyle yaşarlar.Kıskançlık, sevilen kişinin başkasıyla paylaşamaması olduğuna göre, sevginin var olduğu her yerde vardır. Çocuk için en değerli varlık annedir. Anneyi başkalarıyla paylaşmayı anlayamaz çocuk,tanıdık bir duygu değildir onun için. Küçük bir çocuk için, kendisi varken, ikinci bir kardeşe neden gerek duyulduğunu anlamak çok güçtür.

Anne sevgisini yitirmek korkusu , yeni bir kardeş geleceğini öğrendiği anda başlar.Anne yeni doğan kardeşi emzirirken o da annesine tırmanır. Biberondan emmek ister. Onun gibi tuvaletini kaçırmaya başlar. Yemeğini kendi başına yerken annenin yedirmesinde ısrar eder. Yeni doğanın davranışlarını tekrarlayarak annenin ilgisini üstünde tutmaya çalışır. Bebeksi konuşmaya başlayabilir. İtmeler, vurup kaşmalar başlar. Bu davranışları karşısında ebeveynlerden sert tepkiler geldikçe, pabucunun dama atıldığı kanısı iyice yerleşir. Bebekle doğrudan ilgili görünmeyen huysuzluklar, hırçınlıklar, tutturmalar baş gösterir. İstedikleri yapılmayınca uzun uzun ağlar,

Kıskançlık, üçlü ilişkilerde yaşanır, mevcut ilişkiye bir üçüncü eklendiğinde kıskançlık ortaya çıkar.

**HÜSEYİN SAİM EKİM
ORTAOKULU
PSİKOLOJİK DANIŞMA VE
REHBERLİK SERVİSİ**

Ebeveynin ilk doğan çocuğun yeteneklerini gözlemleyerek desteklemesi,onunla yapılan paylaşımların değerli oluşunu vurgulamak daha motive edici olacaktır.

EBEVEYNLER İÇİN

Çocuk, kardeşi ile ilgili olumsuz duygularını dışarı vurunca suçlanmamalıdır

"Kardeşimi hiç sevmiyorum" diyen bir çocuğa "Aman o nasıl söz, o sana ne yaptı ki? Böyle sevimli bir kardeş sevilmez mi?", "Kardeşini seveceksin.", "Sen ne biçim konuşuyorsun?" gibi cümleler, çocuğun kardeşine karşı kızgınlığını artırmak ve çocuğu kıskırtmaktan başka bir işe yaramaz.

"Ona kızmakta haklısın, bak beni de çok uğraştırıyor, ara sıra ben de kızıyorum." demek çocuğu hem şaşırtır, hem de içine su serper.Olumsuz duygularının anlayışla karşılandığını görmek çocuğu rahatlatır.

Kardeşinin bacakları henüz gelişmedi. Bak yürüyemiyor.Yemeğini kendi başına yiyemiyor.Bunları senin gibi kendi başına yapana kadar bizim ona yardım etmemiz gerekiyor." konuşmalar çocuk için anlaşılır olur ve çocuk olumsuz duygularını zarar verme gibi yollarla ifade ihtiyacı hissetmez.

Bak sen abi/ablasın...

Kardeş gelişmesinin, kardeş kavgasının, rekabetinin bulunmadığı ev hemen hemen yok gibidir.

Küçük yaşların açık kıskançlığı, yaş ilerledikçe üstü örtülü olarak, gelişme ve anlaşmazlıklar biçiminde üstü örtülü olarak yaşamımızda sürer gider. Anne ve babanın, kıskançlığı en uygun yollardan ele aldığı, ayırım gözetmediği evlerde bile, belli ölçüde yarışma ve gelişme vardır.

Kardeşler arası yarışma ve gelişmeler çocukluk döneminde kardeşleri hayata hazırlayan ön pratiklerdir.

Kıskançlık gibi kaba ve yıkıcı olabilen olumsuz bir duygu yarışmaya dönüşebilir. Bununla birlikte, kardeşler arasındaki gelişmenin ara sıra alevlenmesi de olağandır. Çünkü kardeşler hem birbirlerine bağlıdır, hem de karşıdirlar. Özellikle anne baba yanında birbirlerini şikayet etmeleri ya da gelişmeleri en üst düzeye varır. Oysa yalnızken daha az gelişirler. Biraz önce sağ saça baş başa dövüşenler sanki onlar değilmişcesine biraz sonra canciğer kuzu sarması olurlar. Kardeşine soluk aldırmanın çocuk, annesi ya da babası kardeşine kızarken araya girmeye çalışır. Kardeş kavgaları en mutlu evlerde bile anne babayı her gün uğraştıran bir sorun olabilir. Her zaman da kolay bir çözümü yoktur. Bu durumda anne ve babanın yapacağı en iyi şey, yangına körükle gitmemektir.

Kardeş İlişkileri

İlk kural çocukların oyununa gelmemektir. Çocuklar anne babayı kendi anlaşmazlıklarına çekmekte ustadırlar.

Mümkün olduğunca araya girmek, anlaşmazlığı kendi aralarında çözümlemeleri gerektiğini söz ve davranışla kardeşlere anlatmaktır anne babanın yapması gereken. Küçük gelişmelerde, tartışmanın kavgaya dönüşmediği durumlarda, anne babayı yardıma çağırırsalar da araya girmek en uygun çözümdür.

Tartışma büyüyor ya da kavgaya dönüşüyorsa en iyisi kardeşleri birbirinden ayırmak, ayrı yerlerde sakinleşmelerini sağladıktan sonra anne babanın arabuluculuk yapmasıdır. Anne babanın gerçekten kardeşler arasında ayırım yapıp yapmadığı çok önemlidir. Ne yazık ki bir çok evde, bilerek çoğu kez de bilmeyerek bu ayırım yapılmaktadır.

İlk ayırım büyük küçük ayırımıdır. "O daha küçük, oyuncağını versen ne olur?", "Sen abisin/ablasın" gibi cümlelerle büyük olan çocuklar yapmak istemedikleri eylemlere zorlanıyorlar. Soru şu; ilk olarak doğmak dezavantaj mıdır? İlk doğan da henüz çocuk. Böyle bir cümle yerine "Almak isteğin oyuncakla şu an abin/ablan oynuyor. Oynadıktan sonra sana verebilir. İstersen sen şimdi şu oyuncağınla oyna".

Ebevey olarak; Hangi davranışımızın hangi duygudan kaynaklandığını bilmek, anlamaya çalışmak özellikle olumsuz duygularımızı denetim altına almamızı kolaylaştırır.

Ebeveyn olumsuz duygularını özellikle kriz anlarında kontrol ederse çocuklarda duygularını kontrol edebilmeyi öğrenirler.

Hazırlayan
BANU ÇALIŞ
Psikolojik Danışman

Kaynaklar:

- Banu ÇALIŞ, Marmara Üniversitesi Ders Notları
- Prof. Dr. Atalay Yörükoğlu, Çocuk Ruh Sağlığı
- Doç. Dr. Doğan Çağlar, Uyumsuz Çocuklar ve Eğitimi
- Leyla Navaro, Haset ve Rekabet
- Neslim Güvender Doksat, Çocuk Ruh Sağlığı
- Nevzat Tarhan, Sen Ben ve Çocuklarımız